

Jordemodern

SVENSKA
BARNMORSKEFÖRBUNDETS
TIDSKRIFT

TEMA TANT

SEPTEMBER NR 9 2016

4

8

30

- 4 Tant röd. Montan. Lingonvecka.
- 8 Anita 80, Pernilla 40, Sandra 51, Kersti 58, Kerstin 71
- 10 Godis för kropp och själ
- 12 Alkohollinjen – en resurs i arbetet med riskbruk av alkohol
- 14 Fråga även äldre kvinnor om våld
- 17 Är cervixcancer på väg att bli den äldre kvinnans cancer?
- 18 Primärscreening HPV – Nytt vårdprogram cervix-cancerprevention
- 20 Det utbredda kvinnohatet
- 25 Bättre sent än aldrig
- 26 Carinas dröm blev verklighet
- 27 Volontär och biståndsarbete efter ett spännande yrkesliv
- 30 Från nattklubb till klubb för kvinnors hälsa
- 32 Tanten äger!
- 34 "Autonomy, agency & choice" Kvinnors självständighet, handlingsutrymme och valmöjligheter
- 36 Ordförande har ordet
- 38 Förbundsnytt

BILD FRAMSIDAN:

Ann 60

De osynliga bröstet – en bok och en utställning om bröst och amning
Amningskurs för blivande föräldrar

Foto www.elisabethubbe.se

Etik i vardagen – vad diskuterar ni på jobbet?

Arbetar du med etiska frågor på din arbetsplats?

Har du särskild kompetens i etik, medicinsk etik och etisk analys?

Mejla tips, idéer och texter till Jordmodern!
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordmodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvärlig utgivare & förbundsordförande

Mia Ahlberg

Chefredaktör

Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordmodern förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Manusgranskning

Birgita Klepke

Grafisk formgivning

AB Huset Makalösa

Tryck

Åtta.45 Tryckeri AB

Jordmodern

utkommer 10 gånger per år

Prenumeration

förnyas årligen, 650 kronor

Annonsbokning

jordmodern@barnmorskeforbundet.se
08-10 70 88

Sista bokningsdag för medlemsannonser

den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1

114 27 Stockholm

08-10 70 88

kansli@barnmorskeforbundet.se

www.barnmorskeforbundet.se

Om jag säger tant – vad säger du?

” Min barndoms tanter hette Tant Lydia, Tant Frida och Tant Astrid. För mig handlade det inte om ålder, klimakteriet eller menopaus – jag minns kvinnorna.

■ **När jag tänker** på tanter så tänker jag på Astrid Lindgren, Selma Lagerlöf och Kerstin Thorvall. I sagan läste jag om Tant Brun, Tant Grön och Tant Gredelin. Bland barndomens seriefigurer fanns Kajsa Anka, Magica de Hex, Lilla Fridolfs Selma och Åsa-Nisses Eulalia.

Jag tänker också på ”tanten med väskan” – Danuta Danielsson i Växjö – som vid en NRP-demonstration 1985 klipper till en skinnskalledemonstrant i huvudet med sin handväska. Andra jag frågar tänker på Drottning Elizabeth av England, Gudrun Sjödén, Elise Ottesen-Jensen, Gunilla Pontén, Margret Thatcher, Karin Söder, Marit Paulsen, Maj-Briht Bergström Walan, Madeleine Albright...

För många är tanten ett kraftfullt fruntimmer med kappa, handväska och foträta skor. Kanske också halsband, brosch och hatt. Men blir kvinnor fortfarande tanter?

Idag fortsätter tjejgänget som vanligt med sina middagar och AW och det spelar ingen roll att de flesta passerat 50 eller är 60+.

40 är det nya 20, 50 är det nya 30, 70 det nya 50. Googla så hittar ni till och med att 70 + är det nya 20. Ingen presenterar sig längre som tant och ålderspensionärerna är mer aktiva och mår bättre än någonsin.

Men alla kvinnor blir inte lyckliga pensionärer som kan unna sig guldkant på tillvaron och göra det som faller dem in. För en räcker pengarna inte riktigt till, andra tar hand om barnbarn eller blir anhörigvårdare

till sina föräldrar eller sin partner. En del blir själva sjuka.

Men om kvinnor får ha hälsan och pensionen räcker till lite mer än mat och hyra deltar många i förenings- och kulturlivet. De är också en köpstark grupp som unnar sig kurser, konserter och utställningar. De går på spa och massage och de motionerar, läser, sjunger, spelar och dansar.

Dessutom är många barnmorskor i tant-åldern och oavsett ålder så vårdar och möter vi tanter i olika åldrar med delvis olika och andra behov än unga kvinnor. Och även den lilla flickan blir förhoppningsvis med tiden en tjej, kvinna och tant.

Jag känner inte längre någon som presenterar sig som tant. Men jag känner många som är det. Jag själv till exempel. Jag har blivit tant. Om jag säger tant – vad säger du?

Läs om den svenskatanten.se – ett konstprojekt av Susanna Arwin.

Tantmuseum finns i byn Hovra i Hälsingland, enligt uppgift det första i världen.

Det mullrar i barnmorskeleden

En sommar har gått, igen. Det var en turbulent vår med flera nedläggningar eller sommarstängningar av förlossningskliniker och i princip alla landsting hade en tydlig och oroande brist på barnmorskor. Det har minst sagt mullrat i barnmorskeleden.

■ **Barnmorskor i Helsingborg** säger upp sig i protest mot en orimlig arbetsmiljö. Arbetsgivarna verkar livrädda för att gå barnmorskorna till mötes, de är bland annat rädda för en ”smittoeffekt”.

I min värld har denna ”smitta” redan börjat och om inte landstingen snabbt förbättrar villkoren, skapar intressanta utvecklingsmöjligheter för vår profession och en tydlig karriärstege kopplad till lön och förmåner så är detta bara början...

I sommar har jag blivit uppringd varje vecka av reportrar som intresserar sig för barnmorskornas situation. ”Är det värre än vanligt i sommar? Går barnmorskor till jobbet fast de är sjuka? Är patientsäkerheten hotad? Är det vanligt att barn och kvinnor dör på grund av platsbrist, finns det ett mörkertal mm?”. Den sista frågan kommer av en händelse förra sommaren när en gravid kvinna i Skåne skickades hem från förlossningen på grund av platsbrist – och barnet hade dött när hon kom tillbaka. Utredningen är inte klar men i sin anmälan skriver sjukhuset själva att platsbrist gjorde att hon skickades hem fast hon var sjuk. Det är en fruktansvärd händelse och om utredningen kommer fram till att det fanns en möjlighet att barnet hade klarat sig om hon hade fått stanna kvar och att hon borde stannat kvar så är det en oerhörd katastrof som måste eller borde vara startskottet för en radikal förändring.

” Har det varit värre än vanligt denna sommar? Det beror på vem du frågar och hur den aktuella dagen har varit när frågan kommer. Efter ett pass var jag så heligt förbannad och frustrerad att om en reporter hade fått tag på mig då hade det stått på löpet nästa dag.

Mia Ahlberg Förbundsordförande
mia.ahlberg@barnmorskeforbundet.se

Att kvinnor eller barn dör på grund av platsbrist är lyckligtvis extremt ovanligt i Sverige, så på den frågan svarar jag nej när journalisten frågar. Men jag är också mycket tydlig med att ju hårdare tryck det är på vården, desto hårdare blir prioriteringarna. Det gäller naturligtvis inom alla områden som barnmorskor verkar. Sen säger jag kaxigt: You do the math!

Har det varit värre än vanligt denna sommar? Det beror på vem du frågar och hur den aktuella dagen har varit när frågan kommer. Så är det i alla fall för mig. Efter ett pass var jag så heligt förbannad och frustrerad att om en reporter hade fått tag på mig då hade det stått på löpet nästa dag. Nästa dag var tempot ok och jag njöt av mitt arbete i fulla drag så då var det mindre intressant ur ett journalistiskt perspektiv.

Hur sommaren har varit beror som sagt på vem du frågar. Vi har alla hört verksamhetschefer säga att läget är under kontroll och att sommaren har varit bra. Vi kommer nog få höra det i år också. Att säga så ligger väl i deras uppdrag, men det är ändå förunderligt och på många sätt problematiskt att samma verklighet beskrivs så olika. Ett exempel som fick mig att tänka till, var en konversation mellan en barnmorska och en läkare på en förlossningsavdelning. Läkaren sa glatt att hen tyckte att sommaren ändå hade varit helt ok och att det i det stora hela fungerade bra.

Barnmorskan höll inte med. Denna sommar var mer pressad än vanligt och hon ansåg inte att det fungerade bra. Totalt motsatt upplevelse alltså. Men är det så konstigt att det är så? Egentligen inte. Läkarens jobb på förlossningen är att behandla när någonting inte är normalt. Ofta är det relativt snabba åtgärder som hen antingen själv utför eller så ordinerar läkaren behandlingen till barnmorskan. För det mesta är förlossningarna dessutom normala och läkaren behöver inte delta i några beslut. Barnmorskans ansvar är däremot att

stötta, stärka och behandla alla kvinnor, sjuka och friska, där snabba punktinsatser står i direkt motsats till själva yrkesutövandet. Med andra ord så är vårt yrkesområde mycket mer sårbart för högre arbetsbelastning och det gäller inom alla områden vi arbetar; mödrhälsovård, gynekologi, ungdomsvård, förlossningsvård och eftervård.

För mig betyder detta att det är barnmorskors upplevelse av vården, dess utmaningar och lösningar som måste efterfrågas och beskrivas.

På frågan om barnmorskor går till jobbet när de är sjuka svarar jag: Ja, det gör vi.

Den positiva tolkningen är att vi är en mycket stolt, kompetent, dedikerad yrkeskår med en stark arbetsmoral. Den dystra verkligheten är att det inte finns någon som kan täcka våra pass.

Summa summarum: Sverige 2016 kan inte erbjuda kvinnor basvård året om. Basvård innebär att ingen kvinna ska behöva oro sig för om det finns en plats att föda på, som hon väljer själv, och om det finns en barnmorska som kan hjälpa henne. Detta har barnmorskorna talat om länge och denna sommar bekräftar det – igen!

Jag har sagt det förr och jag säger det igen: Det är lätt att företräda barnmorskor och efter en sommar med kliniskt arbete känner jag det om möjligt ännu starkare.

Ni är BÄST!

Vi hörs,
Mia

” Med andra ord så är vårt yrkesområde mycket mer sårbart för högre arbetsbelastning och det gäller inom alla områden vi arbetar; mödrhälsovård, gynekologi, ungdomsvård, förlossningsvård och eftervård.